

Анна Власенко

СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СУЧАСНОСТІ

У статті розглянуто питання підготовки майбутнього вчителя іноземної мови, який викладатиме в початкових класах, досліджено напрями професійного розвитку студентів, визначено фактори, які впливають на якість професійної діяльності, здійснено аналіз рівня володіння проектною діяльністю та застосування його учителями, які викладають англійську мову в початкових класах, визначено шляхи підвищення рівня професійної діяльності майбутніх учителів.

Ключові слова: *майбутній учитель іноземної мови, система підготовки, фахівці, професійно-педагогічна підготовка, професійна діяльність, фактори професійної діяльності.*

Останнім часом перед педагогічними навчальними закладами України постало завдання підготовки фахівців-професіоналів, які мають змогу поєднувати отримані теоретичні знання з практичними навичками. Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Національна доктрина розвитку освіти в Україні висвітлюють основні вимоги до педагогічних кадрів та рівня їхньої підготовки. Зростання важливості іноземної мови є причиною вдосконалення системи підготовки майбутнього учителя відповідно до вимог сучасного інформаційно-технологічного суспільства.

Оскільки, саме педагогічні кадри є рушійною силою реформування освіти, виникає суспільна потреба в ініціативних, всебічно освічених фахівцях, здатних до подальшого самовдосконалення. В теорії і практиці вищої педагогічної освіти накопичено значний досвід, який охоплює багато аспектів професійно-педагогічної підготовки студентів.

Питанню формування професійної готовності студента педвузу до педагогічної діяльності присвячені роботи Н. Кузьміної, О. Мороза, А. Міщенко, О. Пехоти, І. Підласого, В. Семіченко, В. Сластьоніна. Значна увага приділяється пошукам шляхів удосконалення навчального процесу у вищій педагогічній школі (А. Верхола, В. Загвязінський, В. Зябкін, В. Козаков, С. Сисоєва), організаційних форм, методів і технологій навчання студентів (Т. Акбашев, А. Вербицький, В. Д'яченко, О. Падалка), особистісно-орієнтованої підготовки студентів до професійної діяльності (О. Асмолов, А. Реан, В. Серіков, Т. Яценко). Особлива роль у розвитку педагогічної освіти належить цілеспрямованому створенню нових технологій навчання студентів, від яких залежить модернізація освіти [2].

Проблему використання сучасних технологій у підготовці майбутніх учителів досліджували В. Г. Бедерханова, І. Л. Бім, З. П. Горбенко, Г. Л. Ільїна, К. С. Лелюшкіна, Л. А. Садвокасова, В. В. Серікова, І. С. Якиманська та інші. Маловивченим питанням залишається впровадження проектної діяльності у загально педагогічну підготовку майбутніх учителів іноземної мови початкової школи.

Метою нашої статті є розглянути особливості підготовки майбутнього вчителя іноземної мови, який викладатиме в початкових класах та знайти ефективні шляхи підвищення професійного рівня підготовки.

Відповідно до мети виділимо такі завдання:

- визначити фактори впливу на якість професійної діяльності майбутнього учителя;
- здійснити аналіз рівня володіння проектною діяльністю та застосування його учителями, які викладають англійську мову у початкових класах;
- знайти шляхи вирішення проблеми підготовки майбутніх учителів до проектної діяльності в початкових класах.

Основними напрямками професійного розвитку студента як майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи є розвиток його особистості та розвиток його професійної діяльності. Тобто, при виборі методів та засобів навчання варто враховувати вимоги як до особистості майбутнього учителя, так і до його професійної діяльності. Важливими професійними якостями вчителя англійської мови в початкових класах, на нашу думку, мають бути: спрямованість на педагогічну діяльність саме з молодшими школярами; професійну підготовку, зорієнтовану на викладання іноземної мови в початковій ланці; вміння викладати навчальний матеріал у простій, доступній для молодших школярів формі; знання вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів; схильність до нових методів навчання.

Погодимось з думкою І. Зимньої, що саме вчитель початкового ступеня навчання повинен найвищою мірою характеризуватися специфікою професійно-предметних, особистісних і комунікативних якостей у їхній сукупності порівняно з учителем іншого ступеня навчання [2].

Отже, проаналізувавши систему навчання майбутніх учителів іноземної мови, нами було визначено фактори, які впливають на якість професійної діяльності майбутнього учителя іноземної мови у початкових класах:

1. Відсутність у навчальних планах таких дисциплін як психологія і педагогіка молодшого шкільного віку.
2. Не приділяється увага вивченню методики навчання іноземної мови у початкових класах, що утруднює професійне становлення майбутніх фахівців.

3. Студенти, які навчаються на факультетах початкового навчання, не приділяють достатньо уваги вивченню мови.

Ефективним підходом у такому випадку може стати використання засобів моделювання та проектування у процесі загальнопедагогічної підготовки вчителів іноземної мови з метою формування особистісних рис педагога та його педагогічної культури в роботі з молодшими учнями [5]. Проаналізувавши зміни в освіті, проектна діяльність має велике значення в підготовці майбутніх учителів іноземної мови, оскільки така діяльність спрямована на проведення студентами самостійних досліджень; має практичну цінність; сприяє налагодженню взаємодії між суб'єктами навчання, вирішенню актуальних проблем; розвиває гнучкість з точки зору швидкості його виконання; навчання відбувається відповідно до здібностей студентів.

Аналіз педагогічної практики і теоретичних досліджень дозволив нам визначити проектну діяльність як засіб формування педагогічної компетентності, в ході опанування якої відбувається становлення професійно-важливих якостей фахівця, формування його ключових компетенцій.

Анкетування учителів іноземної мови Недригайлівського району по питанню використання сучасних технологій, зокрема проектної діяльності на уроках у початкових класах свідчить про те, що основна частина учителів – 75 % – не використовують проектну діяльність на уроках, аргументуючи це тим, що не розуміються на специфіці організації проектної діяльності з молодшими школярами, 45 % опитаних учителів оцінили свій рівень знань про проектну діяльність 3 балами з 5 можливих, але позитивним є той факт, що 90 % опитаних мають бажання впроваджувати проектну діяльність на своїх уроках, але потребують методичної підтримки.

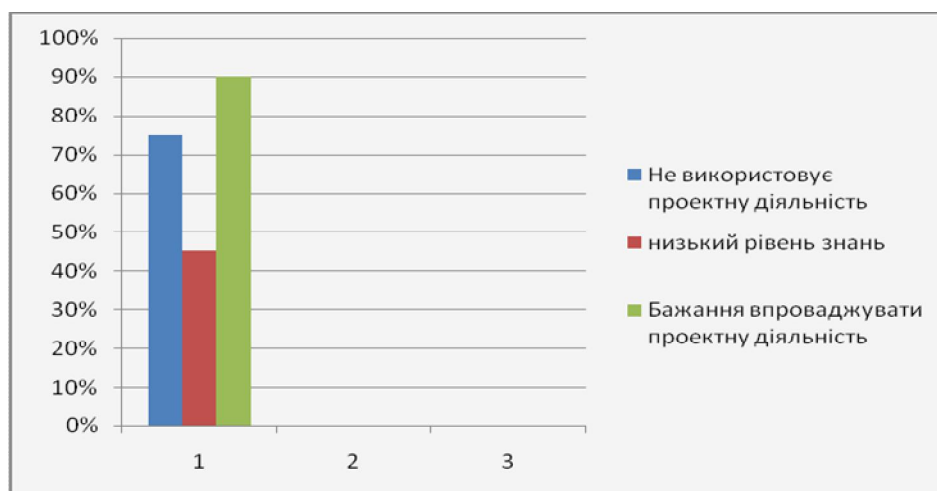

Рис. 1. Результати анкетування вчителів по питанню використання сучасних технологій, зокрема проектної діяльності на уроках іноземної мови в початкових класах

З метою підвищення рівня теоретичних знань учителів школи їм було запропоновано обрати теми практико-орієнтованих семінарів:

- Види проектів, методика їх підготовки в початкових класах;
- Психолого-педагогічні особливості навчання учнів початкових класів;
- Проектна діяльність на уроках іноземної мови в початкових класах, від теорії до практики;
- Особливості впровадження проектної діяльності в навчально-виховний процес.

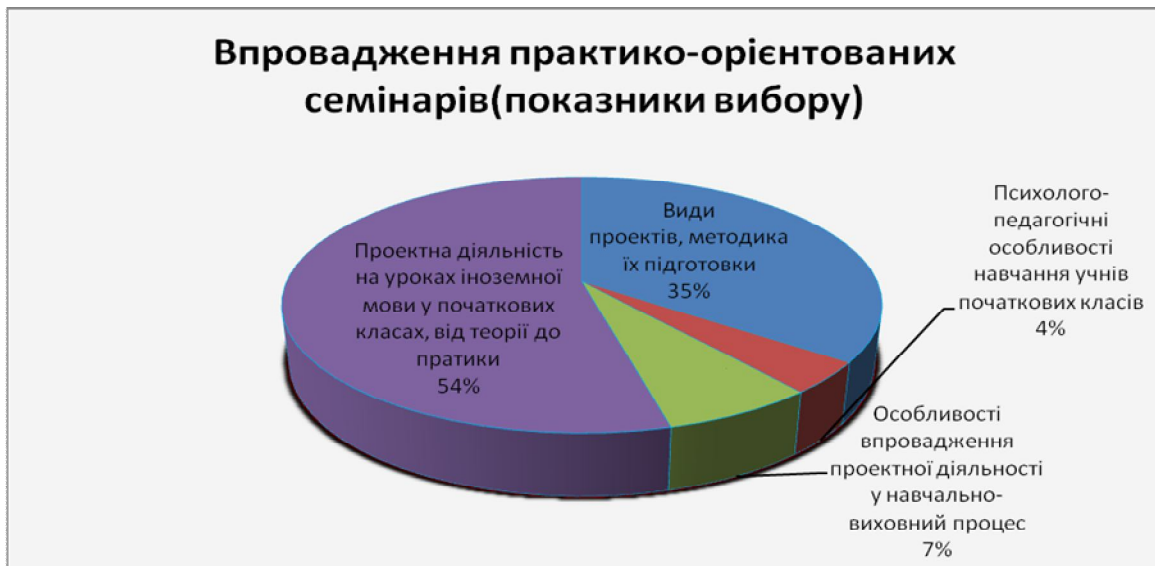

Рис. 2. Думка вчителів щодо впровадження практико-орієнтованих семінарів (показники вибору)

З діаграми бачимо, що більшу частину вчителів цікавить питання методики підготовки проектів у початкових класах і теоретичне та практичне застосування методу проектів у початкових класах. На останньому місці за показниками є особливості впровадження проектної діяльності в навчально-виховний процес, що вказує на те, що вчителі мають певні уявлення про використання проектної діяльності, але це здебільшого стосується середньої та старшої школи.

До способів подолання даної проблеми, на нашу думку, слід віднести впровадження до методики викладання тем, які цікавлять нинішніх учителів, з метою підготовки майбутнього фахівця до подальшої роботи в навчальному закладі. Ефективними будуть і практичні заняття, на яких студенти матимуть змогу відпрацювати практичні навички використання проектної діяльності, розширене вивчення методики викладання іноземної мови та психолого-педагогічних особливостей дітей молодшого шкільного віку дозволить майбутнім учителям результативно впроваджувати

проектну діяльність на своїх уроках, обирати методи та принципи роботи, які сприятимуть підвищенню результатів.

Таким чином, професійний розвиток майбутніх учителів іноземної мови, які викладатимуть у початкових класах, зважаючи на вимоги сучасності, потребує формування педагогічної культури в роботі з молодшими школярами та вимагає використання сучасних методів та технологій при підготовці студентів. Використання проектної діяльності в підготовці майбутнього учителя сприятиме розвитку професійно-особистісних якостей студентів та адаптації їх до можливих ситуацій у процесі викладання англійської мови.

У перспективі за доцільне вважаємо теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити технологію підвищення педагогічної підготовки майбутніх учителів англійської мови шляхом впровадження проектної діяльності та розробити методичні рекомендації з її практичного використання у вищих навчальних закладах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бетьом Ф. Проект на уроці іноземної мови / Ф. Бетьом. – К. : Основа, 2007. – 45 с.
2. Бігич О. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи / О. Бігич ; Київський національний лінгвістичний ун-т. – К. : ВЦКНУ, 2004. – 273 с.
3. Вавилов Ю. Задачи, пути и средства совершенствования профессиональной подготовки учителей начальных классов на современном этапе [Електронний ресурс] / Ю. Вавилов. – Режим доступу : http://www.yspu.var.ru/vestnik/pedagoka_i_psichology/5-3/
4. Викладання іноземної мови в початковій школі : методичні рекомендації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://helename.ucoz.ua/news/vikladannja_inozemnoji_movi_v_pochatkovij_shkoli_metodi_chni_rekomendaciji/2012-08-16-71
5. Олійник І. П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня / І. П. Олійник. – Котовськ, 2012. – 21 с.